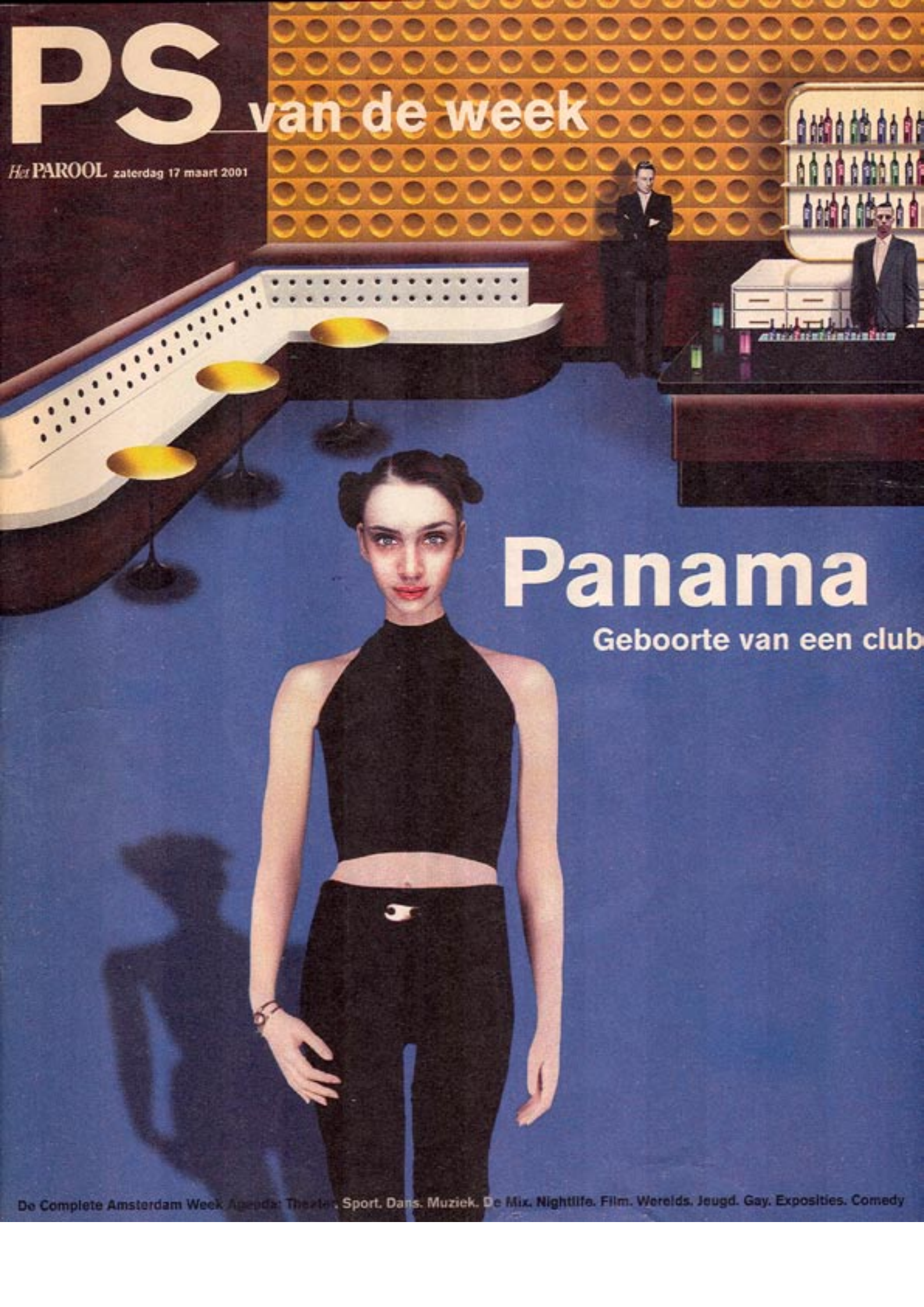

PS van de week

Het PAROOL zaterdag 17 maart 2001

Panama

Geboorte van een club

De Complete Amsterdam Week Agenda: Theater, Sport, Dans, Muziek, De Mix, Nightlife, Film, Werelds, Jeugd, Gay, Exposities, Comedy

Stijlvol met kapsones

Alsjeblieft, noem Panama geen discotheek. En ook met de aanduiding theater hebben de initiatiefnemers het moeilijk. Een ouderwetse nachtclub, dat is wat ze voor ogen hebben. Voorstellingen, dansen, eten en borrelen onder één dak. Vrijdag opent Amsterdams nieuwste uitgaansgelegenheid haar deuren.

tekst: PETER VAN BRUMMELEN beeld: RUUD VAN EMPEL/VASD ONTWERPERS

Wouter Brave dacht eigenlijk dat hij er vanaf was, maar de laatste tijd speelt zijn oude zenuwtic af en toe weer op. Zonder het zelf te willen, maakt hij dan zo'n ferm knikkende beweging met zijn hoofd. Het zijn de spanningen. Op het moment dat hij ons rondleidt door Panama, krap twee weken voor de opening, moet er voorzichtig uitgedrukt ook nogal wat gebeuren in het gebouw aan de Oostelijke Handelskade. Er is fantasie voor nodig om je voor te stellen hoe het er op de ope-

ningsavond uit zal zien. Met moeite uitkomend boven het lawaai van boren, hamers en zagen, maar met aantekelijk enthousiasme geeft Brave in de grote zaal tekst en uitleg. Daar in de hoek komt de champagne-bar, overal worden zitjes opgesteld. Dat podium kan worden weggereden, zodat na afloop van voorstellingen dansers bezit kunnen nemen van de vloer. Wouter Brave struint verder door het gebouw. Hij laat het restaurant annex café zien, gaat ons ook voor in het onderaardse deel van Panama, waar onder meer de toiletten zijn.

Binnen is de gastheer redelijk te volgen, buiten doet hij een wel erg groot beroep op het voorstellingsvermogen. Wij zien een kaal stuk grond, hij ziet een terras omgeven door bomen. "De gemeente wil er populieren planten, ik heb voor elkaar gekregen dat er in ieder geval ook een plataan komt, zo'n boom met een gevlekte bast die in Frankrijk op ieder dorpsplein staat." Zo'n pleintje waar oude mannetjes altijd aan het... "Precies, er komt ook een jeu de boulesbaan."

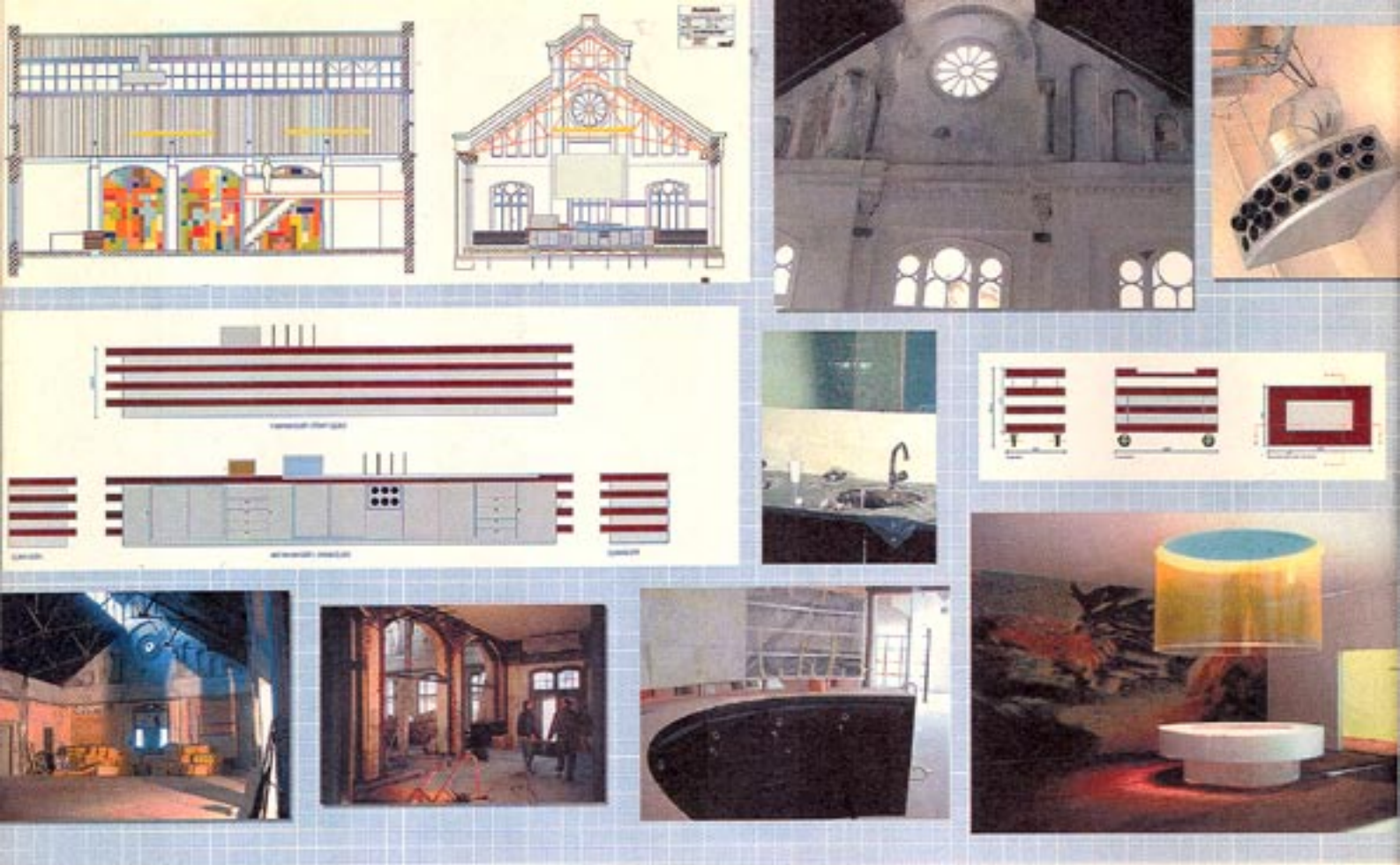
Anvankelijk zou de nachtclub De Havencentrale gaan heten. Zo heette het gebouw ook toen er lang geleden de stoommachines stonden te stampen die de hijskranen van de Amsterdamse haven van energie voorzagen. Het is uiteindelijk dus Panama geworden. "Vrouwelijk, sexy en internationaal," zegt Wouter Brave. Een beetje geheimzinnig ook wel: "Iedereen heeft wel eens gehoord van schepen die onder Panamese vlag varen, maar dat is het. Bijna niemand die echt iets van het land afweet. Je kunt het helemaal zelf invullen." En ook fijn: je kunt zo lekker woordspelen met die naam. Zo zullen de leden van de Panama-vriendenclub zich Panamigo's mogen noemen, heet de op het hele gezin afgestemde zondagmiddag Papanamama en gaan de initiatiefnemers van de nachtclub inmiddels al door het leven als de Panamaffia. Een driemanschap is het. Wouter Brave, de artistiek leider, is in Nederland vooral bekend als pleitbezorger van de tango. Christiaan Vos, de man van de cijfers, was voor hij belastingadviseur werd, betrokken bij de Rotterdamse uitgaansgelegenheid Nighttown. Daar werkte ook André van Gelderen, de algemeen directeur van Panama, die verder onder meer het theatercafé De Lieve Vrouw in Amersfoort runde.

Vos is een dertiger, de andere twee zijn al een eindje op weg in de veertig. Daarmee passen ze zelf precies in de

doelgroep. Iedere leeftijdsgroep is in principe welkom in Panama, maar in de praktijk zal het toch vooral neerkomen op dertigers en veertigers. Types die wel wat te besteden hebben, maar een beetje uitgekeken zijn op het reguliere uitgaansleven van Amsterdam. Een discotheek wordt Panama niet. Naar een discotheek ga je om te dansen. Dat kan ook in Panama natuurlijk, maar het hoeft niet. Je moet 's nachts in de grote zaal ook gewoon met elkaar kunnen praten. Loeharde house is dus taboe. "Die muziek heeft sowieso zijn beste tijd gehad," zegt André Van Gelderen. "Iedereen zit te wachten op wat er nu komt. Wij zetten in op wat we noemen de onderbuikmuziek: jazz, soul, salsa, tango..." De sfeer? Wouter Brave houdt het vooral op: warm. "Het moet hier ontspannen zijn, een beetje Belgisch. Als je uitgaat, moet je ook tot rust kunnen komen. Ik houd niet van die tenten waarbij je als bezoeker hipper dan de tent zelf moet zijn om binnen te mogen."

Wat niet wil zeggen dat Panama geen deurbeleid zal voeren. André van Gelderen: "Zeker in de nacht is dat onvermijdelijk. Maar we hebben hier geen potige por-

Zo noemen de leden van de vriendenclub zich Panamigo's en heet de op het hele gezin afgestemde zondagmiddag Papanamama

'De Nederlandse man is een ramp als het op kleding aankomt. Maar uitgaan moet toch een beetje een verkleedpartij zijn'

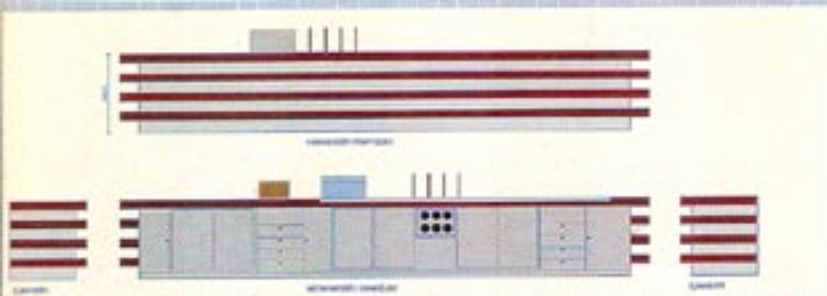
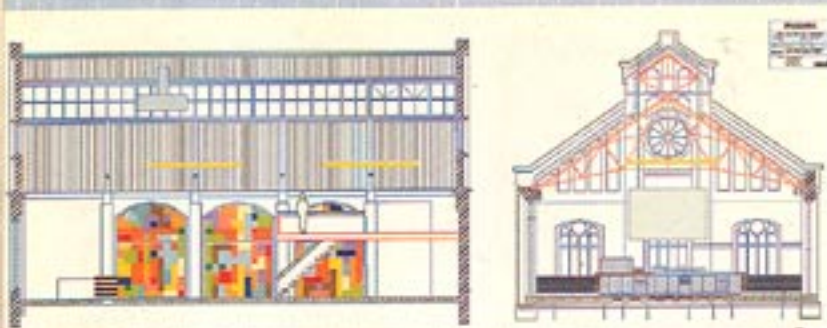
tiers staan. Naar vooral Amerikaans voorbeeld staan bij de ingang een gastheer en een gastvrouw. Die weigeren geen mensen op grond van gympies of huidskleur, maar ze zullen mensen die lopen te brallen en schreeuwen wel proberen duidelijk te maken dat dit niet echt iets voor ze is." Gepaste kledij is niet verplicht, maar wordt wel op prijs gesteld. Wouter Brave: "De Nederlandse man is een ramp als het op kleding aankomt. Nergens gaan mannen zo schrijnend slecht gekleed. Dat zouden we graag anders zien. Uitgaan moet toch een beetje een verkleedpartij zijn."

Brave zegt de bezoekers van Panama te willen stimuleren enige aandacht te geven aan hun uiterlijk. Hoe? "Door zelf het goede voorbeeld te geven," zegt de man die bij voorkeur gekleed gaat als een karakter uit een gangsterfilm van Martin Scorsese. Met zijn pakken zou je ook bij de New Yorkse maffia geen slecht figuur slaan, terwijl zijn auto een onvervalste *pimp mobile* is: een uit de vroege jaren zeventig stammende Cadillac, vele meters lang en nog goudkleurig ook. "Ik houd wel van een beetje ordinaar," zegt hij. "Ik kom uit de tango-wereld. Wat ik daar heb geleerd, is dat als je iets stijlvol

wilt maken, het ook een tikje ordinaar moet zijn. Anders word het te stijf. Vandaar ook het motto van Panama: stijlvol met kapesnes."

Een eigen nachtclub stond al lang op het verlanglijstje van Brave, die een eerder een dansschool had, op de Parade stond met zijn Tangodrôme-tent en die in de RoXY op de zondagmiddag lange tijd een tango-salon organiseerde. Pogingen samen met Van Gelden en Vos iets te beginnen in de gashouder of het ketelhuis op het terrein van de Westergasfabriek, liepen op niets uit. In '97 werd Wouter Brave getipt over het gebouw aan de Oostelijke Handelskade, als gezegd ooit energiecentrale voor de haven en daarna onder meer meubelopslagplaats en groentenhandel. Het was liefde op het eerste gezicht. Toen hij bij de gemeente informeerde wat de plannen waren met het gebouw, was hij net op tijd. Besloten was dat het gebouw een publieke functie moest krijgen; al binnen een week zou de inschrijving van start gaan.

Er meldden zich 35 kandidaten met een idee voor de voormalige Havencentrale. Twaalf van hen werden uitgenodigd voor een gesprek, waarna uiteindelijk aan vier kandidaten werd gevraagd een plan van aanpak op te stellen. Onder hen dus het driemanschap Brave, Vos en Van Gelderen. "Voor de gemeente stond die publieke

'De Nederlandse man is een ramp als het op kleding aankomt. Maar uitgaan moet toch een beetje een verkleedpartij zijn'

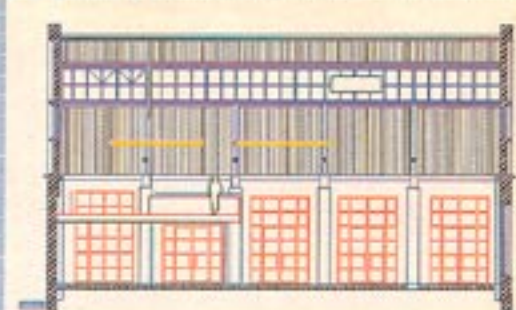
tiers staan. Naar vooral Amerikaans voorbeeld staan bij de ingang een gastheer en een gastvrouw. Die weigeren geen mensen op grond van gympies of huidskleur, maar ze zullen mensen die lopen te brallen en schreeuwen wel proberen duidelijk te maken dat dit niet echt iets voor ze is." Gepaste kledij is niet verplicht, maar wordt wel op prijs gesteld. Wouter Brave: "De Nederlandse man is een ramp als het op kleding aankomt. Nergens gaan mannen zo schrijnend slecht gekleed. Dat zouden we graag anders zien. Uitgaan moet toch een beetje een verkleedpartij zijn."

Brave zegt de bezoekers van Panama te willen stimuleren enige aandacht te geven aan hun uiterlijk. Hoe? "Door zelf het goede voorbeeld te geven," zegt de man die bij voorkeur gekleed gaat als een karakter uit een gangsterfilm van Martin Scorsese. Met zijn pakken zou je ook bij de New Yorkse maffia geen slecht figuur slaan, terwijl zijn auto een onvervalste *pimp mobile* is: een uit de vroege jaren zeventig stammende Cadillac, vele meters lang en nog goudkleurig ook. "Ik houd wel van een beetje ordinaar," zegt hij. "Ik kom uit de tango-wereld. Wat ik daar heb geleerd, is dat als je iets stijlvol

wilt maken, het ook een tikje ordinaar moet zijn. Anders word het te stijf. Vandaar ook het motto van Panama: stijlvol met kapsones."

Een eigen nachtclub stond al lang op het verlanglijstje van Brave, die een eerder een dansschool had, op de Parade stond met zijn Tangodrôme-tent en die in de RoXY op de zondagmiddag lange tijd een tango-salon organiseerde. Pogingen samen met Van Gelden en Vos iets te beginnen in de gashouder of het ketelhuis op het terrein van de Westergasfabriek, liepen op niets uit. In '97 werd Wouter Brave getipt over het gebouw aan de Oostelijke Handelskade, als gezegd ooit energiecentrale voor de haven en daarna onder meer meubelopslagplaats en groentenhandel. Het was liefde op het eerste gezicht. Toen hij bij de gemeente informeerde wat de plannen waren met het gebouw, was hij net op tijd. Besloten was dat het gebouw een publieke functie moest krijgen; al binnen een week zou de inschrijving van start gaan.

Er meldden zich 35 kandidaten met een idee voor de voormalige Havencentrale. Twaalf van hen werden uitgenodigd voor een gesprek, waarna uiteindelijk aan vier kandidaten werd gevraagd een plan van aanpak op te stellen. Onder hen dus het driemanschap Brave, Vos en Van Gelderen. "Voor de gemeente stond die publieke

functie voorop," zegt Christiaan Vos. "Er zijn ook plannen ingediend voor een tv-studio en een museum, maar het was de bedoeling dat zo veel mogelijk mensen er plezier aan zouden beleven." De gewezen Havencentrale moest ook een soort poortgebouw worden tussen de stad en de nieuwe woonwijken in het vroegere havengebied. Vos: "Het moet veiligheid uitstralen, zodat de man die op zijn fietsje onderweg is van het station naar het KNSM-eiland, een beetje het gevoel krijgt van: hèhè, ik ben er. Het is verder nogal een aggenebisj-gebied."

Nog wel, ja. Binnen enkele jaren moet de Oostelijk Handelskade uitgroeien tot een alternatief uitgaanscentrum. Panama is de koploper in een hele reeks langs het IJ te openen uitgaansgelegenheden. Het Bimhuis en de IJsbreker zullen er een nieuw onderkomen betrekken, het voormalige Lloyd Hotel krijgt een kunstzinnige bestemming en over het water zal een filmhuis worden gebouwd. Het gebied zal goed bereikbaar zijn met het openbaar vervoer en er komt een parkeergarage, waar Panama 120 eigen parkeerplaatsen krijgt.

De gedachte dat de nachtclub zich vooral richt op bewoners van het KNSM-eiland, wordt bijna beledigd verworpen. "Panama is beslist geen buurthuis," zegt

Wouter Brave. "Het restaurant zal vast veel mensen uit de buurt trekken, simpelweg omdat er verder bijna niets is, maar als uitgaansgelegenheid richt Panama zich nadrukkelijk op de hele stad. Dat we een beetje buiten het centrum zitten, is geen bezwaar. Dat maakt bezoekers van West Pacific of de Parade toch ook niets uit?" Panama richt zich vooral op Amsterdammers, een toeloop van bezoekers van buiten de stad sluit Christiaan Vos echter geenszins uit. "Ook voor hen is Panama heel makkelijk te bereiken. Als ze de IJ-tunnel uitkomen, rijden ze er bijna tegenaan."

De inrichting van de grote zaal werd bedacht door Ruud van Empel, een bekende van Wouter Brave omdat hij eerder diens Tangodrôme-tent ontwierp voor de Parade. Van Empel: "Ik ben helemaal geen architect, ik ben vrij kunstenaar en vormgever. Het was ook niet zozeer mijn vakkundigheid alswel mijn smaak die ze aansprak." Bekendheid verkreeg van Empel door zijn samenwerking met Arjen Ederveen en Tosca Niterink, voor wie hij onder meer de aankleding van *Kreatief met Kurk* deed (al die fijne knutselopdrachten

'Het moet veiligheid uitstralen, zodat de man die met zijn fietsje op weg is naar KNSM-eiland, denkt: hèhè, ik ben er'

'Ik heb een groot respect voor de Parade, maar het is me te houtje-touwtje. Wij willen veel professioneler zijn'

waren ook zijn bedenkensels). Een bekend recent ontwerp van Van Empel, de camp inmiddels voorbij, is zijn affiche voor de film *Hazes*, waarop slechts de borstpartij van de volkszanger te zien is, een gouden ketting met de naam van zijn vrouw boven zijn felpaarse blouse: simpel en doeltreffend.

Zo ook die grote zaal. Wouter Brave heeft de stijl 'neo-continentaal' gedoopt. Van Empel vindt dat lekker klinken, maar kan er weinig mee. "Mij stond vooral een ruimte voor ogen die warmte uitstraalt. Er worden voorstellingen gegeven, dus je bent voor een belangrijk deel aan donkere kleuren gebonden. Dat zijn rood en blauw geworden, gecombineerd met veel goud." De bar op het balkon lijkt uit de verte opgebouwd uit goudstaven, maar blijkt bij nadere inspectie gewoon van MDF te zijn gebouwd, zo ongeveer de goedkoopste houtsoort. Goudverf deed de rest. "Het budget was beperkt. Dat betekende dat ik alles zo strak en simpel mogelijk moet houden." In de details kon Van Empel zich niettemin uitleven. De balustrade is bekleed met fluweel en de gouden toneellijst oogt als een tot reuzenformaat opgeblazen fotolijstje.

Wouter Brave en Ruud van Empel delen een Parade-verleden. Daar moeten we echter geenszins uit afleiden dat Panama en de Parade ook maar iets met elkaar te maken hebben. Brave: "Ik heb groot respect voor de Parade, maar het is me te houtje-touwtje. Wij willen veel professioneler zijn. We denken ook op een hoger artistiek niveau te zitten."

Vijf avonden per week biedt Panama in de grote zaal amusement, variërend van een kappersrevue ('met een keur aan kapdemonstraties, barbersongs, een heuse pruikenshow, diverse knip- was-, scheer- en trimsnips, alsmede hoofdhuidtatooes') aldus het programma-boekje) tot, in de zomermaanden, een complete circusvoorstelling, waarin zal blijken dat het dak hoog genoeg is voor trapeze-acrobatiek.

Interessant lijken de donderdagavonden, die zullen worden ingevuld door het New Cool Collective. Voortbordurend op de avonden die de groep onder leiding van saxofonist Benjamin Herman eerder verzorgde in Meander, biedt *Thursday Night New Cool* een opzwepende mix van jazz en moderne muziekstijlen als dance, drum & bass en lounge. Eén keer per maand zal de normaal uit acht muzikanten bestaande groep worden uitgebreid tot een 22-koppige big band. Er komen gastmuzikanten, terwijl ook nauw zal worden samen-

gewerkt met dansers en diskjockey's, waaronder de in deze krant als society-reporters bekende Easy Aloha's. New Cool Collective-opperhoofd Benjamin Herman heeft grote verwachtingen: "Wij spelen zo'n keer of vier per jaar in The Jazz Café in Londen. Daar heb je ook die mix: je kunt er wat eten, naar muziek luisteren, dansen, en dat dan allemaal heel stijlvol. Zo'n tent heb ik hier altijd gemist. En Panama heeft nog een nachtvergunning ook. We kunnen gewoon tot drie uur in de ochtend doorgaan."

De hele week geopend, van elf uur 's ochtends tot ver in de nacht, is het restaurant van Panama. Meer dan in de grote zaal is het oorspronkelijke interieur van het gebouw hier bewaard gebleven. Verbazend zijn soms de details in het eind negentiende eeuw neergezette gebouw: het had een industriële functie, maar langs de muren prijken Griekse zuilen. Het nieuwe restaurantinterieur oogt vooral stoer. Het is een ontwerp van Branko Vlamings en Anne van Abkoude van VASD, het bureau dat eerder naam maakte met ontwerpen voor de interieurs van restaurant Van de Markt en Spanjer & Van Twist.

Vlamings heeft een voorkeur voor simpele ontwerpen. "Waar wij niet van houden, is gedwongen vormgeving, gebroken spiegels en dat soort werk. Vorm om de vorm,

zeg maar. Van het woord speels krijgen we het ook altijd wat benauwd." Dat klinkt streng, maar het Panama-restaurant is gelukkig ook heel luxueus. Dat industriële karakter is zo veel mogelijk intact gehouden, maar op wat Branko Vlamings 'tactiel niveau' noemt, is er grote zorg voor de details. Midden in de ruimte prijkt een enorm tapijt van echte wol, de stoelen zijn uitgevoerd in lichtblauw en her en der staan rode hockers opgesteld. "Mensen moeten natuurlijk niet het idee krijgen dat ze in een oude schuur zitten te eten."

Wat krijgen die restaurantgangers eigenlijk op hun bord? Artistiek directeur Wouter Brave houdt het simpel: "Echt eten." Zijn compagnons zijn spraakzamer. Algemeen directeur André van Gelderen spreekt van een 'wereldkaart', maar daarbij moeten we niet denken dat restaurant Panama aan fusion doet. "Op onze kaart is plaats voor gerechten uit de hele wereld, maar als we Thais koken, gaan we ook écht Thais koken. En als we Italiaans koken, koken we dus écht Italiaans. We gaan die dingen niet door elkaar gooien. Bij ons hoef je geen Frans gerecht met Surinaamse kruiden te verwachten." En volgens collega Christiaan Vos ben je bij Panama

'De mensen moeten natuurlijk niet het idee krijgen dat ze in een schuur zitten te eten'

FOTO MARK VAN DER ZOUW

De tekst van het memootje dat de zaak uiteindelijk regelde, kennen ze uit hun hoofd: 'Schelto, regel jij dit even, Duco'

ook aan het verkeerde adres als je van 'fancy en spectaculair' houdt. "Dit restaurant moet een blijvertje worden. Ik houd zelf erg van restaurant Bern op de Nieuwmarkt. Ze serveren er al 25 jaren kaasfondue, niks spectaculairs aan, maar het is al wel 25 jaar goed."

Waar wel meteen bij moet worden gezegd dat restaurant Panama zich in een heel andere marktsegment begeeft dan Bern. Per couvert moet toch op zo'n tachtig tot honderd gulden worden gerekend. "Een beetje het niveau van Le Hollandais of Van de Markt," zegt Christiaan Vos.

In economisch opzicht moet Panama het meer hebben van het restaurant dan van de nachtclub zelf. Vos schat dat de opbrengsten van het restaurant zo'n zestig procent van het totaal zullen bedragen. "In feite is er sprake van een interne subsidie. De kosten van de voorstellingen in de nachtclub worden voor een deel betaald met de opbrengsten van het restaurant."

Is het de bedoeling dat de bezoekers van het restaurant na de maaltijd naar de nachtclub verhuizen? "Op zich staan ze los van elkaar. Panama is geen

Showbizz City dat de bezoekers een 'totaalpakket' biedt. Maar we hebben er natuurlijk ook niets op tegen als mensen eerst gaan eten om daarna een voorstelling te bezoeken."

De eventuele 'doorloop' van het restaurant naar de nachtclub heeft nogal wat voeten in de aarde gehad. De Panama-delen hebben ieder een andere vergunning, bezoekers zouden daarom niet binnendoor mogen overwippen. Onaanvaardbaar, vond het Panama-driemanschap, dat beelden voor zich zag van uitgaanspubliek dat de avond halverwege moest onderbreken voor een paar minuten wachten in de stromende regen. Het vond de bureaucratie recht tegenover zich.

Dat de club anders dan gepland niet al in januari maar pas komende vrijdag opengaat, wijten zij voor een belangrijk deel aan het geharrewar over die vergunning. De tekst van het memootje dat uiteindelijk de zaak in hun voordeel beslechtte, kennen Brave, Vos en Van Gelden alledrie uit het hoofd: 'Schelto, regel jij dit even, Duco.'

De Grand Opening Night van Panama op 23 en 24 maart zal worden gepresenteerd door Kees Prins en Michiel Romeijn. Mmv onder meer Pee Bee & The Night Train to Panama.

Inflictingen en reserveren: 020 3118586